

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

28 noiembrie 2017

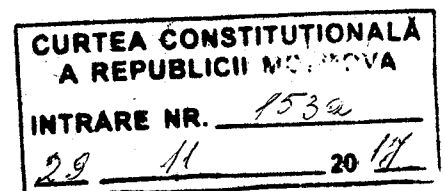
PP nr. 6

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**
MD-2004, mun. Chișinău
str. Alexandru Lăpușeanu, nr. 28

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

Petru PORCESCU
Deputat în Parlament

I AUTORUL SESIZĂRII

Petru PORCESCU, Deputat în Parlamentul
Republica Moldova, Municipiul Chișinău,
bd. Ștefan cel Mare și Sfint, nr. 105,
Tel: 069128962

II. OBIECTUL SESIZĂRII

în baza Legii nr. 208 din 17.11.2016 privind modificarea și completarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, Codul contravențional a fost completat cu următoarele norme:

„Articolul 439⁴. Măsurile de siguranță

în procesul contravențional, în scopul înlăturării consecințelor faptei, a unui pericol ori pentru prevenirea săvârșirii faptelor contravenționale prevăzute de prezentul cod, chiar dacă nu sunt întrunite condițiile de tragere la răspundere contravențională, se poate aplica una sau mai multe din următoarele măsuri de siguranță:

a) .../

b) **demolarea construcțiilor neautorizate și/sau defrișarea arborilor și arbuștilor;**

Articolul 439⁶. Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor

(1) *Demolarea construcțiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art.116, 134, 168, 178, 179 și 226 și atrage, după caz, remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate.*

(2)

(3) **Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor se dispun de către instanța de judecată și pot fi aplicate chiar dacă este înlăturată răspunderea contravențională în temeiul art. 26 sau procesul contravențional a încetat în temeiul art. 441 alin. (1) lit.f).**

(4) **Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor se execută de către contravenient pe cont propriu sau de către autoritățile administrației publice locale din contul proprietarului.**

(5) **Modul de demolare a construcțiilor neautorizate și de defrișare a arborilor și arbuștilor se stabilește de către Guvern. ”**

Tot prin aceeași Lege, din art. 179 Cod contravențional, a fost exclusă sancțiunea complementară „demolarea construcțiilor neautorizate”.

Legea enunțată a intrat în vigoare la 16.03.2017.

Din cele descrise reținem că „demolarea construcțiilor neautorizate”, din categoria de sancțiune (complementară) a fost plasată în categoria de măsură de siguranță.

Considerăm că articolele 439⁴ și 439⁶ din Codul contravențional, în ceea ce privește demolarea construcțiilor neautorizate, contravin articolului 22 din Constituție, care prevede că:

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

La fel, considerăm că textul, solicitat a fi supus controlului constituționalității, contravine prevederilor articolului 23 alineatul (2) din Constituție, potrivit căruia:

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

După cum a fost enunțat mai sus, considerăm că articolele 439⁴ și 439⁶ din Codul contravențional, în ceea ce privește demolarea construcțiilor neautorizate, contravin articolului 22 din Constituție, care prevede că:

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

La fel, considerăm că textul, solicitat a fi supus controlului constituționalității, contravine prevederilor articolului 23 alineatul (2) din Constituție, potrivit căruia:

„(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Afirmațiile noastre le fundamentăm după cum urmează:

În pofida faptului că prin Legea nr. 208 din 17.11.2017 demolarea construcțiilor neautorizate a fost exclusă ca și sancțiune complementară din articolul 179 Cod contravențional și a fost catalogată drept o măsură de siguranță, având în vedere consecințele demolării construcțiilor neautorizate, considerăm că, în esență, tot sancțiune a rămas. Mai mult ca atât, având în vedere severitatea consecințelor demolării construcțiilor neautorizate, această sancțiune reprezintă o sancțiune penală. Or, este evident că demolarea unei construcții, care, de exemplu, reprezintă o casă cu 3 nivele, că și impact financiar, reprezintă o consecință pecuniară importantă.

Odată acceptând că demolarea construcțiilor neautorizate reprezintă o sancțiune penală, este evident că condițiile aplicării acesteia ar trebui să fie foarte clare și previzibile pentru ca legea să corespundă rigorilor conținute în art. 23 al. (2) din Constituție.

De asemenea această sancțiune ar trebui să fie aplicabilă cu respectarea principiului acțiunii legii penale în timp.

O analiză succintă a prevederilor Codului contravențional ne permite să concluzionăm că aplicarea sancțiunii (măsurii de siguranță) nu este reglementată în niciun fel. Nu este clar la inițiativa cui poate fi aplicată măsura de siguranță: fie la inițiativa procurorului, fie la inițiativa părții vătămate, fie la inițiativa agentului constatatator, fie la inițiativa contravenientului etc. Codul trece cu tăcere condițiile în care ar fi trebuit să fie solicitată și/sau aplicată măsura de siguranță în formă de demolare a construcției neautorizate.

De altfel, pornind de la conținutul noțiunii de „măsură asiguratorie”, aceasta ar fi trebuit să aibă ca și scop conservarea unei anumite situații până la soluționarea unui litigiu. De exemplu, nedemolarea unei construcții pretins neautorizate, până la soluționarea litigiului în instanța de judecată și constatarea dacă respectiva construcție este sau nu neautorizată. În cazul stabilirii că construcția este neautorizată, atunci demolarea poate fi dispusă în exclusivitate ca și o sancțiune.

Este posibilă dispunerea demolării unei construcții ca și măsură de siguranță în situația în care respectiva construcție prezintă pericol, de exemplu, de prăbușire.

Or, la moment, deoarece demolarea construcțiilor neautorizate ca și măsură de siguranță este reglementată sumar, imprecis, neclar, instanțele de judecată o aplică din oficiu, fără a explica motivele aplicării acesteia, retroactiv și, în esență, ca și o sancțiune complementară.

În calitate de exemplu al aplicării din oficiu, retroactiv, fără motivare și, în esență, ca și o sancțiune a măsurii de siguranță demolarea construcției neautorizate, prezentăm

următoarea speță:

În baza autorizației de construire nr. 222 din 03.08.2015 reclamantul Ion Nicolaev a început construcția unei case de locuit particulare pentru 3 familii cu regimul de înălțime S+P+2E+M (subsol+parter+2 etaje+ mansardă) pe terenul aflat pe adresa: Chișinău, str. Spartacus, 24 bloc a¹.

Prin dispoziția nr. 406-d din 19.02.2016 a Primăriei mun. Chișinău, fiind invocate unele neconformități, a fost retrasă autorizația de construire enunțată mai sus².

La 13.12.2016 agentul constatator din cadrul Inspecției de Stat în Construcții a întocmit în privința reclamantului un proces-verbal cu privire la contravenție privind comiterea contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional. Conform deciziei agentului constatator, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost remis instanței de judecată pentru examinarea cazului în fond cu propunerea aplicării sancțiunii contravenționale în formă de amendă în mărime de 150 unități convenționale, cu demolarea construcției neautorizate mai sus de cota parterului³.

Prin hotărârea din 07.06.2017 a judecătorei Chișinău cu sediul în sectorul Râșcani s-a hotărât:

- a-l recunoaște pe reclamant vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional, aplicându-i o amendă în sumă de 3.000 lei;
- aplicarea măsurii de siguranță – demolarea construcției neautorizate casa de locuit (S+P+2E+M) de pe adresa: Chișinău, str. Spartacus, 24/A⁴.

Întru justificarea soluției pronunțate, între altele, instanța de judecată a menționat după cum urmează:

„Deoarece fapta contravențională a fost constatată la 13.12.2016 instanța de judecată reieșind din prevederile art. 3, alin. (1) și (5) Cod contravențional, va aplica față de contravenient sancțiunea contravențională care era prevăzută de lege la data de 13.12.2016. Această soluție se impune prin prisma art. 3, alin. (5) Cod contravențional, și reieșind din faptul că sancțiunea de la art. 179 Cod contravențional în redacția Legii nr. 208 din 17.11.2016, în vigoare din 16.03.2017 este mai aspră decât sancțiunea care era prevăzută în redacția Codului contravențional de pînă la 16.03.2017.

1Copia de pe autorizație se anexează.

2Copia de pe dispoziția Primăriei se anexează

3Copia de pe procesul-verbal cu privire la contravenție se anexează.

4Copia de pe hotărâre se anexează.

Totodată, din prevederile art. 179 Cod contravențional în redacția Legii nr. 208 din 17.11.2016, în vigoare din 16.03.2017 nu rezultă că pentru fapta prevăzută de art. 179 Cod contravențional se aplică și sancțiunea demolării construcțiilor neautorizate.

Însă, prin Legea nr. 208 din 17.11.2016, în vigoare din 16.03.2017 în Titlul I Codul Contravențional a fost introdus un nou Capitol – V¹ cu denumirea „Măsuri de siguranță” (art. 439⁴-439⁷).

Din prevederile art. 439⁴, lit. b) Cod contravențional, rezultă că demolarea construcțiilor neautorizate constituie o măsură de siguranță în cadrul procesului contravențional.

Din prevederile art. 439⁶, alin. (1)-(3) Cod contravențional, rezultă că demolarea construcțiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art. 116, 134, 168, 178, 179 și 226 ...

Prin urmare, în cazul contravenției prevăzute de art. 179 Cod contravențional, instanța de judecată, aplicând sancțiune contravențională față de contravenient urmează să aplice și măsura de siguranță – demolarea construcțiilor neautorizate. ”

La 21.06.2017 avocatul reclamantului a declarat recurs împotriva hotărârii instanței de judecată, cu solicitarea casării soluției instanței de fond și achitarea reclamantului⁵. Întru justificarea solicitărilor avocatul, între altele, a invocat următoarele:

”...
În pofida faptului că în procesul-verbal cu privire la contravenție agentul constatator a recomandat demolarea construcției mai sus de cota parterului, instanța în hotărârea sa a dispus demolarea întregii construcții.

...
..., deoarece prin legea nr. 208 din 17.11.2016, în vigoare din 16.03.2017 au fost introduse modificări în art. 179, excluzând-se demolarea în calitate de sancțiune, respectiv instanța nu putea să aplice această sancțiune. Totodată, capitolul V¹ al Codului contravențional a intrat în vigoare la 16.03.2017, deci după întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, prin urmare această prevedere a legii nu poate fi aplicată în cauza dată, deoarece a intrat în vigoare ulterior întocmirii procesului-verbal cu privire la contravenție, deci nu poate avea efect retroactiv. ”

Prin decizia din 09.08.2017 a Curții de Apel Chișinău recursul a fost respins cu menținerea fără modificări a hotărârii instanței de fond⁶. Întru justificarea soluției pronunțate instanța de recurs, între altele, a invocat după cum urmează:

5Copia de pe recurs se anexează.

6Copia de pe decizia Curții de Apel Chișinău se anexează.

„... o curte de apel poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de prima instanță (Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).”

Astfel, Curtea de Apel Chișinău a preluat argumentele instanței de fond și a acceptat modul în care aceasta a aplicat măsura de siguranță demolarea construcțiilor neautorizate.

Exemplul citat demonstrează în afara oricărui dubiu că deoarece prevederile legale, controlul constituționalității al căror se solicită, sunt neclare, vagi, imprevizibile, instanțele judecătorești le aplică fără a ține cont de prevederile care garantează echitatea unui proces penal, de principiul acțiunii legii penale în timp, de principiul contradictorialității unui proces penal etc.

IV. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Pentru considerentele expuse, călăuzindu-ne de prevederile articolului 4 alineatul (1) litera a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolul 4 alineatul (1) litera a) din Codul jurisdicției constituționale solicităm exercitarea controlului constituționalității articolele 439⁴ și 439⁶ din Codul contravențional, în ceea ce privește demolarea construcțiilor neautorizate ca și măsură de siguranță prin prisma articolelor 22 și 23 alineatul (2) din Constituția Republicii Moldova.

DOCUMENTE ANEXATE

Prevederi ale Constituției:

Articolul 22

Neretroactivitatea legii

Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) ...

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Prevederi ale Codului contravențional:

Articolul 439⁴ Măsurile de siguranță

În procesul contravențional, în scopul înlăturării consecințelor faptei, a unui pericol ori pentru prevenirea săvârșirii faptelor contravenționale prevăzute de prezentul cod, chiar dacă nu sunt întrunite condițiile de tragere la răspundere contravențională, se poate aplica una sau mai multe din următoarele măsuri de siguranță:

- a) ...;
- b) demolarea construcțiilor neautorizate și/sau defrișarea arborilor și arbuștilor;

Articolul 439⁶.

Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor

(1) Demolarea construcțiilor neautorizate se aplică în cazul faptelor prevăzute la art.116, 134, 168, 178, 179 și 226 și atrage, după caz, remedierea construcțiilor afectate în urma intervențiilor neautorizate.

(2)

(3) Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor se dispun de către instanța de judecată și pot fi aplicate chiar dacă este înlăturată răspunderea contravențională în temeiul art. 26 sau procesul contravențional a încetat în temeiul art.441 alin. (1) lit. f).

(4) Demolarea construcțiilor neautorizate și defrișarea arborilor și arbuștilor se execută de către contravenient pe cont propriu sau de către autoritățile administrației publice locale din contul proprietarului.

(5) Modul de demolare a construcțiilor neautorizate și de defrișare a arborilor și arbuștilor se stabilește de către Guvern.

Înscrisuri anexate:

- Copia de pe autorizația de construire nr. 222 din 03.08.2015;
- Copia de pe dispoziția nr. 406-d din 19.02.2016 a Primăriei mun. Chișinău;
- Copia de pe procesul-verbal seria AA nr. 004073 din 13.12.2016;
- Copia de pe hotărârea din 07.06.2017 a judecătorei Chișinău cu sediul în sectorul Râșcani;
- Copia de pe recursul din 21.06.2017 împotriva hotărârii din 07.06.2017 a judecătorei Chișinău cu sediul în sectorul Râșcani;
- Copia de pe decizia din 09.08.2017 a Curții de Apel Chișinău.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova